

YAŞAMDA MALİ ÇÖZÜM
(22 Ocak 2015)
Yahya ARIKAN
malicozum@ismmmo.org.tr

DEVLET ELİYLE YANILTICI BEYANNAME

Yurt içindeki üreticileri korumak amacıyla ithalatı düzenleyen uygulamalar yapıldığını biliyoruz. Bu çerçevede yapılan düzenlemelerden biri de ithalatta gözetim uygulaması.

Ekonomi Bakanlığı tarafından çıkarılan “İthalatta Gözetim ve Koruma Önlemlerine İlişkin Tebliğ”ler ile yerli üreticileri koruyucu bazı önlemler öngörülmüş.

Bu Tebliğlerde, Ekonomi Bakanlığı, bazı ürünlerin ithal fiyatlarını belirlemiş. Gerçek ithal fiyatı, Ekonomi Bakanlığı tarafından belirlenen fiyatın altındaysa, gümrük vergisi işlemlerine Bakanlık tarafından belirlenen fiyat esas alınıyor.

Anılan tebliğlerde, koruma altına alınacak ürünler GTİP numaraları itibariyle sınıflandırılmış ve her bir ürün için asgari fiyatlar belirlenmiş. İthalat bu fiyatların altında gerçekleşse bile gümrük vergisi tarhına tebliğlerde belirlenen fiyatlar esas alınıyor.

Buraya kadar bir sorun yok. Ekonomi Bakanlığı bu uygulama ile yurt içi üreticileri koruyor. Ancak, devreye KDV girince sorun ortaya çıkıyor.

İade Yok!

Bildiğiniz gibi, mal ithalatı KDV'nin de konusuna giriyor ve gümrükte KDV ödeniyor. Katma Değer Vergisi Kanunu, ithalat işlemlerinde KDV'nin matrahını, ithal edilen malın gümrük vergisi tarhına esas değeri olarak belirlemiş.

Bu durumda şöyle bir fotoğraf karşımıza çıkıyor. Gerçek ithal fiyatı 1.000 lira olan bir ürün için normal şartlarda gümrükte 180 lira KDV ödeniyor. Ancak, yukarıda bahsettiğimiz gözetim uygulaması sebebiyle fiktif bir KDV doğuyor. İlgili tebliğlerde ithal edilen bu ürün için belirlenen fiyatın 1.500 lira olduğunu kabul edelim. Bu durumda ödenecek KDV, 270 liraya çıkıyor. Yani fazladan 90 lira KDV ödeniyor.

İşin daha da kötüsü, ithalatı yapıp yurt içine satış yapanlara fazladan ödenen bu KDV hiçbir şekilde iade edilmiyor. KDV Yasamızda, bu iadenin yapılabilmesini sağlayan herhangi bir düzenleme mevcut değil.

Öte yandan, vergilemenin temelini belirleyen Vergi Usul Kanunu, 3. maddesinde, “*Vergilendirmede vergiyi doğuran olay ve bu olaya, ilişkin muamelelerin gerçek mahiyeti esastır*” diyor. Ama gelin görün ki, gümrükteki KDV gerçek ithal fiyatından değil, devletin belirlediği fiyattan alınıyor. Bu fazla alınan vergi de hiçbir şekilde mükellefe iade edilmiyor. Yani Vergi Usul Kanunu'nun 3. maddesi lafta kalıyor.

Belirlenen Fiyat Üzerinden

İşin daha da ilginç, aslında gözetim KDV'sinin uygulandığı gümrük beyannamesi, vergi mevzuatı açısından, muhteviyatı itibariyle yanıltıcı belge mahiyetine bürünüyor. Bunu da devlet kendi eliyle yapıyor.

Vergi Usul Kanunu'nun 359. maddesinde, gerçek bir muamele veya duruma dayanmakla birlikte bu muamele veya durumu mahiyet veya miktar itibariyle gerçeğe aykırı şekilde yansıtan belge, muhteviyatı itibariyle yanıltıcı belge olarak tanımlanıyor. İşte gözetim KDV'sinin uygulandığı gümrük beyannamesi tam olarak bu belge tanımına uyuyor. Devlet gerçek ithal fiyatını kabul etmiyor ve kendi belirlediği fiyat üzerinden KDV alıyor.

İthalatın gözetim ve koruma altında tutulmasını anlıyoruz. Ancak, bu gözetim ve koruma sadece gümrük vergisi açısından yapılabilir. KDV kesinlikle gerçek ithal bedeli üzerinden alınmalıdır.

Yukarıda özetlediğimiz bu mevzuat uyumsuzluğu ortadan kaldırmak için KDV Yasamızda derhal değişiklik yapılarak gözetim uygulamaları sonucunda fiktif KDV alınmasının önüne geçilmesi gerekmektedir.

.....

ENGELLİYE EVDE BAKIM PARASI

Bakıma muhtaç engellilere tanınan haklardan birisi de evde bakım verilmesidir. Ağır engelli kişiler başkasının yardımı olmadan hayatını sürdürememekte olup; aylık gelirleri de asgari ücretin net tutarının 2/3' ünden az olduğu için devlet tarafından desteklenmektedir. Halen yaklaşık 450 bin engelli ve yaşlı vatandaşımız için evde bakım ücreti ödenmektedir.

Bakıma muhtaç engelli yardımlarından faydalanma koşulunun iki temel şartı var. Bunlardan birincisi engelliye ait "Ağır Engelli" sağlık kurulu raporu, ikincisi ise "Gelir Durumu"dur. Bu koşulların her ikisi de gerçekleşmediğinde engelliler evde bakım parasından yararlanamamaktadır.

Bakım Parası Koşulları

SGK'dan emekli olan, gelir veya aylık hakkından yararlananlar ile 4/a kapsamında zorunlu sigortalı olunması gereken bir işte çalışanlar evde bakım parasından yararlanamaz.

Gelir durumunun, kişi başına asgari ücretin net tutarının üçte ikisinden fazla olması halinde evde bakım parasından yararlanılamayacaktır.

Evde bakım parası almak için kendisi veya bakmakla yükümlü olduğu kişi sayısının geliri kişi sayısına bölünür. Kişi başına düşen gelir net asgari ücretin 2/3 ünden fazla olmamalıdır. Evde bakım hizmeti kapsamında ödeme yapılacak kişinin 18 yaşını doldurması gerekmektedir.

Bakım ücretinden yararlanmak için Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı il müdürlüklerine başvurulması gerekmektedir. Gelir durumu uygun değilse verilmeyecektir.

SORU-CEVAP

*İşyerimde 10.07.2004 tarihinde çalışmaya başladım. Ancak yıllık izinlerimi bazı yıllar tam olarak kullanamadım. 2005 yılından 12 gün, 2006 yılından 9 gün, 2009 yılından 5 gün yıllık iznim bulunmaktadır. Anladığım kadarıyla şirket bu yıl ciddi bir zararda ve iş akdim feshedilebilir. Kullanamadığım yıllık izin sürelerime ne olacak? **Gizem Yeşilpınar***

İş sözleşmesinin feshi halinde kullanılmayan yıllık izin sürelerine ait ücret çalışana ödenir. Böylece, iş sözleşmesinin feshinde kullanılmayan yıllık ücretli izin hakkı izin alacağına dönüşmektedir. Bu nedenle zamanaşımı da iş sözleşmesinin feshinden itibaren işlemeye başlar. Bir başka ifade ile bu sürelere ait izin günlerini fiili olarak kullanmasanız bile fesih sonrası ücrete dönüşecek ve fesihten itibaren 5 yıl içerisinde bunu talep edebileceksiniz.